

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: nezl. D. D. P.
státní příslušnost:
t. č. pobytem
zastoupen Mgr. Ing. K. C. P.
zmocněncem bytem

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky**
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 4. 2020, č. j. OAM-5/ZA-ZA11-HA10-2020

takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobce *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému *se nepřiznává* náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Předmětem sporu je zákonnost rozhodnutí žalovaného o neudělení mezinárodní ochrany žalobci. Krajský soud se musel vypořádat s tím, zda žalovaný dostatečně zohlednil rodinné vazby žalobce na území ČR, a zda mohly být důvodem pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany.

II. Rozhodnutí žalovaného a související skutkové okolnosti

2. Žalobce podal dne 3. 1. 2020 žádost o udělení mezinárodní ochrany v ČR. Z pohovoru, který žalovaný provedl s otcem nezletilého žalobce, vyplývá, že důvodem žádosti o mezinárodní ochranu je snaha žalobce zůstat v ČR s jeho rodinou. Žije zde jeho otec, matka a dva sourozenci. Všichni mají pobytové oprávnění. Žalobce se narodil na území ČR a také zde měl v minulosti trvalý pobyt. Na konci 2019 však došlo k jeho zrušení. Žalobce totiž nepřetržitě pobýval mimo ČR více než rok. V letech 2010 až 2017 žil ve Vietnamu, kde chodil do školy, aby se naučil vietnamsky. Žil tam v té době s matkou, která měla problémy s podnikáním v ČR. Původně tam odjela celá rodina, neměli ale peníze na návrat. Nakonec se do ČR vrátil pouze otec žalobce. Matka s dětmi zůstali ve Vietnamu. Otec je jezdil navštěvovat. V roce 2017 nashromáždili dostatek peněz, aby se celá rodina mohla vrátit do ČR.
3. Nyní by se žalobce neměl kam vrátit. Nemá ve Vietnamu nikoho, kdo by mu pomohl. Oba rodiče podnikají v ČR a mají další dvě děti. Proto by bylo obtížné, aby se jeden z rodičů vrátil do Vietnamu s žalobcem kvůli vyřízení pobytu. Žalobce navštěvuje v ČR střední školu, má zde kamarády. Otec je řidič. Matka má obchod s potravinami. Oba žalobce vyživují. Otec žalobce neví, zda existuje jiná možnost, jak mu legalizovat pobyt. Popřel, že by žalobci při návratu do Vietnamu hrozilo jakékoliv nebezpečí. Jediným problémem je to, že tam nikoho nemá a neměl by kde bydlet.
4. Žalovaný rozhodnutím ze dne 1. 4. 2020, č. j. OAM-5/ZA-ZA11-HA10-2020 („rozhodnutí žalovaného“) neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu („zákon o azylu“). Dospěl k závěru, že žalobce neuvedl žádné skutečnosti, které by odůvodňovaly udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Ve vztahu k azylu uvedl, že se žalobce pouze snaží legalizovat si v ČR pobyt. To však není důvod k udělení azylu. Tím nejsou ani rodinné vazby na území. Žalobce měl využít institutů zákona o pobytu cizinců. Ve Vietnamu pobýval několik let, zná tedy tamní kulturu i jazyk. Nebude tak mít problém se začleněním do společnosti. Oba jeho rodiče jsou Vietnamci. Mohou proto vycestovat s ním a zajistit mu tam zázemí, stejně jako před lety.
5. Ohledně humanitárního azylu žalovaný odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, ze které plyne, že existence rodinných vazeb v ČR není dostatečným důvodem pro jeho udělení. Navíc na něj není právní nárok. V případě žalobce žalovaný neshledal žádné okolnosti hodné zvláštního zřetele.
6. Žalobce nesplňuje ani podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Neuvedl, že by mu měl hrozit trest smrti nebo špatné zacházení. Žalobci nehrozí vážná újma

v souvislosti s ozbrojeným konfliktem, neboť takový konflikt ve Vietnamu neprobíhá. Jeho vycestování neodporuje ani mezinárodním závazkům ČR. Neudělení mezinárodní ochrany nepopírá právo žalobce na rodinný život. Jeho rodiče i sourozenci jsou Vietnamci. Mohou proto všichni žít tam, kde budou mít legální pobyt, což nemusí být nutně ČR. Otec žalobce sice má trvalý pobyt. Ten jej ale pouze opravňuje v ČR žít, nenutí jej k tomu. Z judikatury jasně plyne, že existence rodinných vazeb nemůže být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany v žádné její formě.

II. Žaloba a vyjádření žalovaného

7. Žalobce namítá nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného pro nedostatek důvodů. Tvrdí, že z něj nevyplývá, ke kterému z vyjádření žalobce žalovaný přihlédl a do jaké míry se nimi zabýval. Odůvodnění rozhodnutí je nepřehledné. Nevyplývá z něj, proč žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu. Žalovaný nezjistil spolehlivě skutkový stav, neopatřil si dostatečné podklady pro rozhodnutí a žádosti žalobce se nezabýval řádně. Rozhodnutí vydal na základě libovůle. Žalobce má za to, že důvody, které v řízení uplatnil, jsou dostačující pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, případně pro udělení humanitárního azylu.
8. Žalovaný považuje žalobní námítky za nedůvodné. Řádně zjistil skutkový stav a v řízení postupoval v souladu se zákonem. Neshledal, že by žalobce splňoval důvody pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Žalobce nevyužil možnosti seznámit se s podklady rozhodnutí a nenavrhnul jejich doplnění. Humanitární azyl je výjimečným institutem, na který není právní nárok. Lze jej udělit, pouze pokud by jeho neudělení bylo nehumánní. To není případ žalobce.

III. Posouzení věci krajským soudem

9. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; „s. ř. s.“), ve lhůtě podle § 32 odst. 1 zákona o azylu. Krajský soud ve věci rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice č. 2013/32/EU („procedurální směrnice“).
10. V průběhu řízení před krajským soudem došlo ke změně ve složení soudu. Samosoudkyni, které byla věc původně přidělena, ke dni 31. 12. 2020 zanikla funkce soudkyně z důvodů podle § 94 písm. a) zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích. V souladu s platným rozvrhem práce krajského soudu pro rok 2021 byla tato věc přidělena novému samosoudci.
11. Žaloba *není důvodná*.
12. Žalobce své námítky koncipuje velice obecně. Se stejnou mírou obecnosti proto na ně odpoví i krajský soud. Ačkoliv krajský soud má jisté výhrady k odůvodnění rozhodnutí (viz níže), nelze souhlasit s tím, že rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Obsah odůvodnění rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany v první řadě předurčují důvody, které žadatel v řízení prezentuje. Žalobce, resp. jeho zákonný zástupce v řízení neuváděl žádné důvody,

které by měly relevanci pro udělení azylu. Popřel, že by mu při návratu do vlasti hrozilo jakékoliv nebezpečí.

13. Azyl podle § 12 zákona o azylu lze cizinci udělit, pouze pokud je v zemi původu pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Nic takového však žalobce netvrdil. Žalovaný proto dospěl ke správnému závěru, že žalobci azyl udělit nelze. Z odůvodnění rozhodnutí žalovaného je v dostatečné míře patrné, proč.
14. Rovněž nelze souhlasit s tím, že žalovaný neshromáždil dostatečné podklady pro rozhodnutí. Zde opět platí, že to, jaké podklady žalovaný shromáždí, závisí na tom, jaké má žadatel důvody pro podání žádosti o mezinárodní ochranu. Jediným důvodem žalobce je snaha o setrvání na území ČR s jeho rodinou. Pro náležité posouzení jeho žádosti proto plně postačují podklady o obecné bezpečnostní a politické situaci ve Vietnamu, z nichž žalovaný vycházel. Žalovanému lze dát za pravdu, že žalobce při seznámení s podklady žádné námitky neměl. Navíc ani v žalobce blíže nevysvětluje, v čem mají být shromážděné podklady nedostatečné nebo jakým otázkám se nevěnují, ačkoli by měly. Za těchto okolností nelze námitkou považovat za důvodnou.
15. Pokud jde o námitku ve vztahu k neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, lze také souhlasit se žalovaným, že na jeho udělení není právní nárok. Zákonodárce při úpravě podmínek pro jeho udělení zvolil kombinaci neurčitěho právního pojmu „případ hodný zvláštního zřetele“ a následného správního uvážení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004-72). Žalovaný nejdříve musí interpretovat neurčitý právní pojem „případu hodného zvláštního zřetele“ a posoudit jeho naplnění v konkrétní věci. Pokud dojde k závěru o jeho naplnění, provede správní uvážení, při němž vybere jednu ze dvou alternativ rozhodnutí – udělení či neudělení humanitárního azylu. Naopak, jestliže se o případ hodný zvláštního zřetele v konkrétní věci nejedná, nevzniká prostor pro jakoukoliv úvahu správního orgánu a azyl z humanitárního důvodu nelze udělit. Míru volnosti žalovaného při správním uvážení o důvodech pro udělení humanitárního azylu limituje zákaz libovůle (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 03. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55).
16. Rozlišování mezi oběma fázemi rozhodování žalovaného o (ne)udělení humanitárního azylu má zásadní význam pro jeho přezkum soudem. Na rozdíl od omezeného soudního přezkumu správního uvážení (§ 78 odst. 1 věta druhá s. ř. s.), výklad neurčitěho právního pojmu „případ hodný zvláštního zřetele“ a jeho aplikaci na konkrétní skutkový stav může soud plně a meritorně přezkoumat (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014-27, č. 3200/2015 Sb. NSS, body 26-29)
17. Žalovaný neshledal, že by případ žalobce byl hodný zvláštního zřetele a zdůvodnil proč. Své závěry opírá o relevantní judikaturu, která poskytuje jistá vodítka pro posouzení toho, které případy lze považovat za hodné zvláštního zřetele, a ve kterých případech je namístě obzvláště pečlivě zdůvodnit neudělení humanitárního

azyly. Příklad žalobce je speciální v tom, že se jedná o nezletilé dítě. To však samo o sobě nečiní z této věci případ hodný zvláštního zřetele ve smyslu § 14 zákona o azyly. Lze proto souhlasit, že v případě žalobce nevystaly takové důvody hodné zvláštního zřetele, které by poté nutily žalovaného v rámci jeho správního uvážení zvažovat, zda mu udělit humanitární azyl. Ani tato námitka tak není důvodná.

18. Ačkoliv to žalobce neuvádí výslovně, žalobní námitky mají zdejší soud zřejmě dovést k závěru, že jeho vycestování z ČR by bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR, konkrétně s čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech („Úmluva“). To by eventuálně mohl být důvod pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azyly. To je také jediný důvod udělení mezinárodní ochrany, který je v této věci potenciálně ve hře.
19. V tomto ohledu sice žalovaný dospěl ke správnému závěru, že žalobce nesplňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Krajský soud si ale dovolí trochu korigovat jeho odůvodnění. Žalovaný odmítá považovat rodinné vazby za potenciální důvod udělení doplňkové ochrany. Tuto úvahu však krajský soud považuje za příliš zkratkovitou.
20. Zákon o azyly nad rámec směrnice č. 2011/95/EU („kvalifikační směrnice“) upravuje jako důvod udělení doplňkové ochrany vážnou újmu spočívající v tom, že by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR. Z důvodové zprávy k zákonu č. 165/2006 Sb., kterým se tento důvod dostal do zákona o azyly, vyplývá, že toto ustanovení bude typicky dopadat na situace, ve kterých vycestování cizince není možné s ohledem na respektování soukromí a rodinného života, tak jak jej zakotvuje v čl. 8 Úmluvy.
21. Judikatura postupně dovodila, že samotná existence rodinného života automaticky neznamená povinnost udělit doplňkovou ochranu za účelem jeho realizace. Je třeba zkoumat, zda případné vycestování nepředstavuje rozpor s čl. 8 Úmluvy. Tak například v rozsudku ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008-71, Nejvyšší správní soud mimo jiné konstatoval: „Při posuzování důvodů znemožňujících vycestování cizince by byl výjimkou z výše uvedených závěrů pouze případ, kdy by si stěžovatel vytvořil na území ČR takové rodinné či případně osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území ČR.“ Obdobně v rozsudku ze dne 2. 1. 2012, č. j. 6 Azs 35/2011-47, Nejvyšší správní soud uvádí: „Není vyloučeno podřadit některé zásahy do rodinného života pod důvody pro udělení doplňkové ochrany, např. případy, kdy by si stěžovatel vytvořil na území České republiky takové rodinné a osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území České republiky.“
22. Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací činnosti rozlišuje, zda se cizinci upírá jeho rodinný život existující v ČR (k případnému porušení čl. 8 Úmluvy v takovém případě dochází již samotným vyhoštěním, resp. vycestováním) či zda se mu upírá v zemi původu (v takovém případě by se spustil extraterritoriální účinek čl. 8 Úmluvy; srov. shrnutí judikatury v rozsudku ze dne 6. 8. 2010, č. j. 2 Azs 24/2010-90, bod 29). Důvod pro udělení doplňkové ochrany bude existovat zejména ve druhém z uvedených případů. Samotné vycestování z území

ČR, které se zároveň nepojí se zákazem vstupu (jako je tomu u správního vyhoštění), bude porušovat čl. 8 Úmluvy jen naprosto výjimečně. Bude se jednat zejména o případy, ve kterých jde o natolik dlouhodobý a intenzivní vztah, nejčastěji dlouholeté manželství či dokonce rodiny s dětmi, že i s ohledem na stupeň integrace jednotlivých členů rodiny, bude možné vyloučit pravděpodobnost reálné zpětné integrace v zemi původu cizince (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 2. 2019, č. j. 5 Azs 235/2018-32, bod 19).

23. Potenciální porušení čl. 8 Úmluvy v podobě nemožnosti přenesení rodinného života do země původu Nejvyšší správní soud shledal například v posledně uvedeném rozsudku pátého senátu Nejvyššího správního soudu. Šlo v něm o případ nezletilé K., jejíž rodiče žili trvale v ČR, kde také ona sama žila prakticky od narození. V Kazachstánu neměla žádné příbuzné a neovládala tamní jazyk.
24. V případě žalobce podle krajského soudu neexistují dostatečné důvody pro spuštění extraterritoriálního účinku čl. 8. Úmluvy. Na rozdíl od zmíněného případu nezletilé K. se žalobce sice narodil na území ČR, ale výraznou část svého života strávil ve Vietnamu. Ovládá tamní jazyk a zná tamější kulturu. Právě za tímto účelem jej také rodiče do Vietnamu vzali. Vzhledem k tomu, že je nezletilý a ve Vietnamu podle sdělení jeho otce nikoho nemá, bylo by zřejmě nezbytné, aby s ním do Vietnamu vycestoval minimálně jeden z jeho rodičů. Otec žalobce tuto možnost vyloučil s ohledem na to, že oba rodiče žalobce v ČR podnikají a pečují tu o dva další nezletilé sourozence žalobce. Krajský soud uznává, že vycestování alespoň jednoho z rodičů do Vietnamu společně s žalobcem by pro celou rodinu zřejmě představovalo velkou ekonomickou zátěž. Soud však musel zároveň přihlídnout k tomu, že tímto způsobem byli rodiče schopni již v minulosti materiálně zabezpečit žalobce během několikaleté doby strávené ve Vietnamu. Otec žalobce nijak blíže nevysvětlil, proč by nyní měla být situace jiná.
25. Mezinárodní závazek ČR respektovat soukromý a rodinný život ve smyslu čl. 8 Úmluvy není absolutní. Neukládá státu všeobecnou povinnost respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, respektive napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2012, č. j. 2 Azs 38/2011-47). Státy proto nemusí bezpodmínečně respektovat právo na soukromý a rodinný život cizince a udělit mu za tímto účelem pobytové oprávnění či dokonce mezinárodní ochranu.
26. Obdobné úvahy, jakými se řídil krajský soud, obsahuje i odůvodnění rozhodnutí žalovaného (zejména viz s. 5). Krajskému soudu pouze není jasné, proč žalovaný tyto úvahy vztáhl k azylu a nikoliv k doplňkové ochraně, kde by naopak měly své místo. Tato dílčí vada však nevede k nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného, pro kterou by jej soud musel zrušit. Jak ostatně vysvětluje ve své judikatuře Ústavní soud, zrušení napadeného rozhodnutí není namístě, pokud by ve svém důsledku vedlo pouze k reformulaci odůvodnění, ale fakticky by nikterak neovlivnilo právní sféru účastníka řízení (viz např. nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2258/14 ze dne 16. 12. 2014, bod 22).
27. Zamítnutí této žaloby sice ve výsledku povede k povinnosti žalobce vycestovat z ČR – v souladu s § 85b odst. 1 zákona o azylu totiž Ministerstvo vnitra po nabytí právní moci rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí o neudělení mezinárodní

ochrany udělí cizinci výjezdní příkaz; podle § 54 odst. 2 zákona o azylu pak má cizinec povinnost vycestovat z území ve lhůtě stanovené výjezdním příkazem. To však ještě neznamená, že se žalobce následně nebude moci do ČR vrátit.

28. Z obsahu protokolu o pohovoru vyplývá, že ke zrušení povolení k trvalému pobytu žalobce došlo zřejmě z důvodů podle § 77 odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR („zákon o pobytu cizinců“). Podle něj Ministerstvo vnitra zruší platnost povolení k trvalému pobytu, jestliže cizinec pobýval mimo území států Evropské unie nepřetržitě po dobu delší než 12 měsíců, pokud nebyla odůvodněna závažnými důvody, zejména těhotenstvím a narozením dítěte, závažným onemocněním, studiem nebo odborným školením anebo pracovním vysláním do zahraničí. Při zrušení povolení k trvalému pobytu z tohoto důvodu však *dává zákon o pobytu cizinců možnost opětovně požádat o jeho udělení do tří let od právní moci rozhodnutí o zrušení pobytu* (srov. § 66 odst. 2 zákona o pobytu cizinců). Jediná praktická komplikace spočívá v tom, že žádost je nutné podat osobně na zastupitelském úřadu ČR ve Vietnamu (viz § 69 odst. 1 ve spojení s § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Zároveň však žalobce má možnost požádat zastupitelský úřad o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti (viz § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců). *Žalobce tedy v tuto chvíli má zákonné možnosti, jak získat povolení k pobytu na území ČR.* I pokud by musel za tímto účelem vycestovat do Vietnamu, ve světle výše uvedeného se nejedná o okolnost, která by nepřiměřeně zasáhla do jeho práva na soukromý a rodinný život.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

29. Krajský soud posoudil žalobní námitky jako nedůvodné. Proto žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.). Neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly (§ 60 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 3. února 2021

Martin Kopa, v. r.
samosoudce